

אין זיבן טאג אַרְוָם.

א מעשה ליע.

אַיר שעהנקייט – וועל איך זי אַיסטעבן; וועט מײַן רעכטעה האנט אַנְרִירֶן די בַּתְּ-מֶלֶכה – וועל איך מײַט דער לינקער זי אַפְּהָאָקָן, אָונָן אוֹיבָן די לִינְקָעָן וועט זי אַנְרִירֶן – וועל איך זי אַין פִּיעָר פַּאֲרְבָּרְעָנָעָן!"

אָונָן סְיוּוִיסְטָן נִיט דער קְנֻכְטָן, אָז פָּוֹן יְעַנְעָר זִיְיט טִיר שְׁטוּחָת די בַּתְּ-מֶלֶכה נָאָקָעָט אָונָן בְּלָאָס וְוי דער מָאָרְגָּעָנָה שְׁטוּרָן אָונָן צִיטָעָרָט אַיסְהָעָרָעָנְדִיגָּוּ וְוֹאָרָט באָן וְוֹאָרָט זִיְין שְׁבוּעָה.

קוּמֶט דער טָאג אָונָן די בַּתְּ-מֶלֶכה וְוֹאָכָט שְׁוִין. זִיְידָעָנָע מָאָרְגָּנָה-וּוִינְטָעָלָךְ הָאָבָן זי הַיְינָטָן פְּרִיעָר פָּוֹן שְׁטוּנְדִיגָּוּ אַוְיפָּגָעָוּקָטָן, אַוְיפָּגָעָוּקָטָן דָּוְרָךְ זִיסְעַ-זִיסְעַ קְלָאנְגָּן, אַרְוִיסְגָּעָצְזָוִיָּה גַּעַנְעָעָפָן דִּינְ-דִּינְסָטָע אַרְפָּאַנְ-סְטָרוֹנוּסָט. זִיצָט זי מָאָרְגָּעָנְדִיגָּה-

גרִינְגָּא אָונָן פְּרִילִיךְ אָונָן וְוֹאָרָט אַוְיפָּנָן קְנֻכְטָן.

אָונָן וְוי עָר בְּרָעָנְגָּט צָו אַרְיִין די אַפְּגָעָפְּזָטָע שִׁיכְעָלָךְ קוּקָט אַוְיפָּ אִים די בַּתְּ-מֶלֶכה מִיט שְׁמִיכְעָלְדִיגָּע אַוְיגָן, מַאָכָט אַחְנְדָל, פְּאַרְשְׁנִירָט זִיְידָעָנָע לִיפְעָלָךְ אָונָן זָאָגָט:

– וּוַיִּסְטָ עָר כָּאַטְשָׁה, דער קְנֻכְטָן, אָז עָר אַין אַ שְׁיַין יְיַגְעַל . . .

דער קְנֻכְטָן בֵּיקָט זִיךְ בֵּין דער עָר אָונָן עַנְפָּעָרָט שְׁעַמְעוֹדָיגָה: גַּעַפְּלָן – וועל איך זי אַוְיסְרִיְיסָן; וּוּלְן מִינְעָ אַוְיגָן גָּלוּסְטָן – אַיר קְנֻכְטָן וּוַיִּסְטָ: די בַּתְּ-מֶלֶכה האָט אַחְתָּן אַ שִׁינְגָּעָם.

בָּא אַבְּתָ-מֶלֶכה אַיז גַּעַוּעָן אַ שִׁינְגָּעָם קְנֻכְטָן וּוֹאָס פְּלָעָגָט אַלְעָ פְּרִימָאָרְגָּן אַיר פּוֹצֶן די קְלִיְינִינְקָעָ שִׁיכְעָלָךְ. זִי האָט נָאָךְ אִים גַּעַלְעָרטָן, וּוַיְסָעְנְדִיגָּ אֹז עָר האָט זִי לִיבָּ. נָאָר שְׁטָאָלָץ אַיז דער קְנֻכְטָן מִיט זִיְין לִיבָּעָ גַּעַוּעָן אָונָן, וּוֹי אַ טִּיעָרָן אָוְצָרָ, זִי טִיפְּ אַין דער נִשְׁמָה אַוְיסְבָּהָאַלְטָן. אַיְינְמָאָל אַין אַ פְּרִילְינְגָּס-מָאָרְגָּן, וּוּעָן דער מְזָרָח האָט זִיךְ פְּאַרְרוֹוִיטָעָלָט אָונָן אַנְגָּעָהוִיבָּן פּוֹרְפּוֹרָן די אַוְיפָּוָאַכְעָנְדָעָ הַיְמָלָעָן, וּוּעָן שְׁעָן אַיז גָּאָטָס וּוּעָלָט גַּעַוּעָן, פְּרִישָׁ אָונָן גְּרִיןָן, אָונָן די טִוְּיְוָלְופָּטָן, די בָּאַזְאָפְּטָעָן מִיט זִיסְעָ רִיחָות פָּוֹן גָּאָרְטָן-בְּלָוְמָעָן גְּרִינְגָּעָוּקָס פָּוֹן פָּעָלָד האָט פְּאַרְשְׁפּוֹרָט דָּעַם מָה פָּוֹן שִׁיךְ-פּוֹצָעָרָ, האָט עָר אַין שְׁוֹאָרָצָן שִׁיךְ-גָּלָאָנָץ דָּעָרְזָעָהָן דָּאָס אָפְּבָילָד פָּוֹן זִיְין גַּעַלְיְבָטָעָר, זִיְין זִיְידָ-גַּעַוּוּבָטָעָ פָּאַנְטָאַזְיָעָ דָּעָרְזָעָהָן, אָונָן זִיךְ אַנְגָּעָהוִיבָּן חַוְשְׁדָן: עָר וּוּעָט נִיט אַיסְטָעָהָן דָּעַם נִסְיוֹן, עָר וּוּעָט מְזָוָן אַיסְגָּעָבָן דער בַּתְּ-מֶלֶכה זִיְין הַיְילִיגָּן סָודָן.

אוֹזְיִי האָט עָר, צִיטָעָרְדִּיגָּ, די שִׁיכְעָלָךְ אַוְיפָּ אַ טִּיעָרָן קָאָרָטָ, וּוֹי אַ הַיְילִיגָּעָ זָאָךְ אַוּעָקָגָעָשָׁטָעָלָט, אַוְיפָּגָעָהוִיבָּן די העַנְטָ צָו גָּאָט אָונָן גַּעַשְׂוֹאָוִירָן: "וּוּעָט מִין צָוָגָן וּוּלְן אַוְיסְגָּיָבָן דער בַּתְּ-מֶלֶכה מִינְיָנָעָ גַּעַפְּלָן – וועל איך זי אַוְיסְרִיְיסָן; וּוּלְן מִינְעָ אַוְיגָן גָּלוּסְטָן

דער קנעכט שווייגט.
 — ס'ארט אים נישט, פרעגט אים שעלמייש-כיטרע דיבת-
 מלכה, זינגע בלומען זאלן זיך וואלגערן אונטער איר
 חתנ'ס פיס?
 — די בלומען וועלן דאך שווין ניט זינגע נאר אירע זיין.
 ענפערט שטאלץ דער קנעכט, איז אים אלץ איינס.
 די בת-מלכה האט זיך געפלט שטארק באליידיגט און אים
 ארויסגעטריבן.
 און ס'קומט די נאכט צום זעקסטען טאג — א שוערע
 וואגעל, שלאפלאוז נאכט, די בת-מלכה מוטשעט זיך, נודעט
 און ווארט אומגעולדיג בין דער קנעכט זאל ארײַנטקומען. זי
 איז שטארק נערוועז און באשטיימט אײַנמאָל איבער אלע מאָל
 ארויסציהען די פֿאַרְבָּאָרגֿעַנְעַ לִיבָּע פֿוֹנִים שטאלצַן קנעכט
 הארץ.
 די פֿחוּת געהן איר אויס ווארטנדיג, טוט זי ווילדה, נאך
 פֿאָרְן מַאְרְגַּעַנְשְׁטֶעֶרֶן, אַ קְלָאָפָּ אַינְ גַּלְעָקָעָל אַונְ דַּעַר קַנְעָכַט
 לויפֿט דַּעַרְשָׁרָאָקָן אַרְיָין.
 די שיכעלאָך האט ער נאך ניט אַפְּגַּעַפְּצַט, נאר די בלומען
 האט ער איר שווין געפראָכט.
 און די בת-מלכה קוקט אויף אים מיט רֵיְצְנְדָע אַוְיגָן,
 פֿאָרְשְׁנִירְט זִיְּדָעָנָע לִיפְּעָלָאָך אַונְ פֿרְעָגַט:
 — זִינְגַּעַן עַס די בלומען פֿוֹן זִין לִיבָּע? ...
 — נִין! — ענפערט זיכער דער קנעכט.
 — וּאוֹ זְשַׁע זִינְגַּעַן זִין, יַעֲנַע בלומען?
 אַנְשְׁטָאָט אַיר צוֹ ענפערן דַּאְרוּפָה האט דַּעַר קַנְעָכַט פֿאָר
 דַּעַר בת-מלכה אַינְ די אַוְיגָן זיך אַוְיסְגָּעָרִיסְן די צוֹנָג.
 דַּעַר בת-מלכה האט פֿאָרְדָּרָאָסְן בֵּין טוּיט. דַּעַם קַנְעָכַט
 האט זי פֿאָרְטְּרִיבָּן אַונְ זיך קִין אַרְטָ נִיט גַּעַפְּנוּנָע, גַּעַשְׁפְּרוּנָגָן
 אַונְטָעָר זיך וּוֹי אַ פֿאָרְגִּיפְּטָעָטָע, אַ צּוּבִּיסְעָנָע אַונְ שִׁיעָר
 פֿוֹנִים זִינְגַּעַן נִיט אַרְאָפָּ.
 דַּעַם חַתְּן אַירָן האט זי גַּעַגְּבָּן צוֹ וּוַיסָּן, אַוְ פֿוֹן הַיִּנְטָ אַנְ
 זָאָל עַר נִישְׁטָ וּוְאָגָן קַוְמָעָן צוֹ אַיר בֵּין זי וּוּעָט אַים נִישְׁטָ
 רְוּפָן. דַּעַרְוּיְיל פֿאָרְבָּאָט זי אַים קַוְמָעָן הַיִּנְטָ-אָוָוָןָט.
 אַונְ די נאכט צום זִיבְעָטָן טָאגְהָאָט זי שְׁוִין די גַּעַדְאָנָקָן
 נִיט גַּעַהָאָט, אַיְם פֿוֹן תָּאוֹהָה האט גַּעַזְאָטָן אַינְ אַיר הָאָרָץ
 אַונְ דַּעַר מָחָ וּוֹי אַ קְעָסָל גַּעַקָּאָכָט. די קִישְׁנָהָבָן אַונְטָעָר
 אַיר גַּעַבְּרָעָנָט אַונְ די אַוְיגָן פֿיְיָעָר גַּעַשְׁפְּרִיצָט. די פֿוֹיסְטָן האט
 זי וּוֹי אַיְזָן פֿאָרְגִּרְיִיפְּט אַונְ די צִיְּן פֿאָרְקִירִיצָט.
 — זי מָוָי אַים בִּיְקוּמָעָן, זי וּוּעָט אַים בִּיְקוּמָעָן, האט זי
 גַּעַשְׁרִיגָן, אַונְ אוּבָּבָ נִישְׁטָ וּוּעָט זי זיך דָּאָס לְעַבָּן גַּעַמָּעָן!
 אַונְ מִיט אַ וּוְילְדָ קְלִינְגָעָנִישָׁ האט זי אַרוּם הַאֲלָבָעָר נִאָכָט
 אַיבְּעָרְגָּעָשְׁרָאָקָן דַּעַם קַנְעָכַט אַונְ ער אַיְזָן צוֹ אַרְיָין צוֹ אַיר אַיְזָן
 שְׁלַאָפְּצִימָעָר אַהֲן די שְׁיכָלָאָך אַהֲן אַהֲן בלומען.
 וּוֹי אַשְׁדִּיכָּע אַיְזָן די בת-מלכה וּוְילְדָ פֿוֹן בְּעֵט אַרוּסָיִם,
 אַרְאָפְּגָעָרִיסְן פֿוֹן זיך דָּאָס שְׁלָאָפָּ-הָעָמָדָה, נִאָקָעָט זיך נִעְבָּן דַּעַר
 הַיִּצְעָנְדָעָר קְאָמִינָע אַוּוּקָגָעָשְׁטָעָלָט אַונְ הַפְּקָרִישָׁ אַוְיסָ-
 גַּעַשְׁרִיגָן:
 — קוֹק אַונְ גַּלוּסָט מִיךְ!
 דַּעַר קַנְעָכַט האט זיך בָּאָלְדָ די אַוְיגָן אַוְיסְגָּעָשְׁטָאָקָן. דָּאָן
 האט זיך די בת-מלכה וּוֹי אַ שְׁלָאָגָן אַוְיפָּן קַנְעָכַט גַּוְף גַּעַ-
 רִינְגָעָלָט אַונְ וּוְילְדָ אַוְיסְגָּעָשְׁרִיגָן:
 — דְּרִיךְ מִיךְ צוֹ!

— וּוַיִּסְטָ נִיט דַּעַר חַתְּן וּוֹי צוֹ לִיבָּן . . . קָלָאָגָט זִיך
 די בַּת-מְלָכָה אַיְזָן אֹזָא טָאָן, אֹז סֻעָּו וּוּרְטָ אַוְיפָּ אַיר אַ-
 רְחַמְנוֹתָה. קָוָקָט דַּעַר קַנְעָכַט רְחַמְנוֹתְדִּיגְ אַוְיפָּ דַּעַר בַּת-מְלָכָה אַונְ
 וּוְאָגָט קִין וּוְאָרְטָ נִישְׁטָ צוֹ וְאָגָן.
 שְׁטָעָהָט דַּעַר בַּת-מְלָכָה נִישְׁטָ אַן, אֹז סִזָּאָל אַקְנָעָכַט זִיך
 מִיטְלִידָן, טְרִיבִּיט זִיך אַים אַרוּסָיִם.
 קָוָמָט דַּעַר צְוּוּיְטָעָר פֿרְיָמָרָגָן אַונְ דַּעַר קַנְעָכַט בְּרַעֲנְגָט
 וּוּדָעָר דַּי גַּעַפְּזָטָעָ שִׂיכְעָלָאָך.
 קָוָקָט שְׁוִין אַוְיפָּ אַים די בַּת-מְלָכָה מִיטָּ גַּוְטָ אַוְיגָעָלָאָך אַונְ
 זָאָגָט אַים זִיסָּ, שְׁטִילָל:
 — זִיך לִיבָּעָ, ענפערט ער אַפְּ שְׁטָאָלָץ, האט גַּאַט אַפְּילָוּ פֿוֹן
 קִין קַנְעָכַט פֿאָרְבָּאָטָן . . .
 — עַס אַרְטָ זִיך נִישְׁטָ, זָאָגָט די בַּת-מְלָכָה, דַּעַר קַנְעָכַט זָאָל
 זִיך לִיבָּן, עַס שָׁאָפָּט אַיר גַּאַר נִאָך פֿאָרְגָּעָנִיגָּן.
 — נִשְׁטָ צּוֹלִיבָ אַיר פֿאָרְגָּעָנִיגָּן, ענפערט שְׁטִיל דַּעַר קַנְעָכַט,
 לִיבָּט ער זִיך.
 וּוּרְטָ די בַּת-מְלָכָה בְּרוֹגוֹ אַונְ פֿאָרְטְּרִיבָט דַּעַם קַנְעָכַט.
 קָוָמָט דַּעַר דְּרִיטָעָר טָאג אַונְ די בַּת-מְלָכָה קָוָקָט שְׁוִין
 רְחַמְנוֹתְדִּיגְ אַוְיפָּן שִׂיכְפּוֹצָעָר, פֿאָרְשְׁנִירְט די זִיְּדָעָנָע לִיפְּעָלָאָך
 אַונְ זָאָגָט:
 — זִיך וּוַיִּסְטָ אַפְּילָוּ דַּעַר קַנְעָכַט קַוְשָׁט אַלְעָ טָאג אַירָע
 שִׂיכְעָלָאָך, וּוַיִּנְטָ אַונְ אַיְזָן מַתְפָּלָל צוֹ זִיך.
 — ער פֿאָרְפָּלָעָקָט זִיך נִישְׁטָ — פֿעַרְעָנְפָּעָרָט זִיך דַּעַר
 קַנְעָכַט.
 — ער מָעָג זִיך פֿאָרְפָּלָעָקָן, עַרְלִוִּיבָט די בַּת-מְלָכָה, אַבְּיָ
 ער זָאָל וּוּיְטָעָר זִיך פֿאָרְהִילִילָגָן, וּוַיִּנְגָּעָן אַונְ מַתְפָּלָל זִיך זִיך.
 — ער אַיְזָן נִיט קִין גַּעַצְעַנְדִּינָעָר! — ענפערט דַּעַר קַנְעָכַט
 אַונְ לָאָט אַרְאָפָּ די אַוְיגָן.
 — פֿאָרְוּאָס וּשְׁעַהְטָ ער בֵּין אַהֲרָעָ צוֹ זִיך מַתְפָּלָל גַּעַוּעָן!
 — ער וּוַיִּסְטָ נִישְׁטָ.
 די בַּת-מְלָכָה פִּילָט זִיך בַּאֲלִידִיגָט אַונְ טְרִיבִּיט אַים אַרוּסָיִם.
 אַונְ צּוֹמָ פֿירְטָן טָאג קָוָקָט שְׁוִין די בַּת-מְלָכָה אַוְיפָּן קַנְעָכַט מִיטָּ
 צּוֹזָעָנְדִּיגָע אַוְיגָן:
 — זִיך וּוַיִּסְטָ, זָאָגָט זִיך אַונְ דַּעַר קַנְעָכַט וּוּאָלָט אַלְעָ טָאג
 גַּעַוּאָלָט אַיר צּוֹטְרָאָגָן פֿרִישָׁע בְּלַוְמָעָן.
 אַונְ דַּעַר קַנְעָכַט ענפערט וּוּיְטָעָר שְׁטָאָלָץ:
 — דַּעַם וּוְילְן האט גַּאַט אַפְּילָוּ פֿוֹן קִין קַנְעָכַט פֿאָרְבָּאָטָן.
 — עַס אַרְטָ זִיך נִישְׁטָ, זָאָגָט די בַּת-מְלָכָה, ער זָאָל אַלְעָ
 פֿרְיָמָרָגָן צּוֹטְרָאָגָן פֿרִישָׁע בְּלַוְמָעָן, זִיך וּוּעָט נִאָך אַפְּילָוּ אַיר
 חַתְּן זִיך וּוַיִּזְוָן אַונְ זִיך בָּאָרִימָעָן מִיטָּ זִיך.
 — סְאָים אלְץ אַיְינָס . . . שְׁטָאָמָעָלָט דַּעַר קַנְעָכַט. פֿאָרְ-
 דְּרִיסְטָ עַס דַּעַר בַּת-מְלָכָה אַונְ זִיך טְרִיבִּיט אַים אַרוּסָיִם.
 אַוְיפָּן פֿינְפָּטָן טָאג אַיְזָן די בַּת-מְלָכָה גַּעַוּעָן צּוֹשְׁרוֹיְפָט אַונְ
 גַּעַרוּעָן. אַונְ וּוּעָן דַּעַר קַנְעָכַט האט אַיר גַּעַברָאָכָט די שִׁיְ-
 כָּעָלָאָך אַונְ נִישְׁטָ גַּעַברָאָכָט קִין בְּלַוְמָעָן האט זִיך צּוֹשְׁרוֹגָן:
 ער זָאָל אַיר בָּאָלְדָ בְּלַוְמָעָן בְּרִינְגָעָן!
 — ער אַיְזָן אַיר קַנְעָכַט, האט ער קַנְעָנְדִּיגָג גַּעַעַנְפָּעָרָט,
 עַרְפִּילָט ער בָּאָלְדָ אַיר בָּאָפְּעָהָל . . .
 — זִיך וּוּעָט אַבְּעָר זִינְגַּעַן בְּלַוְמָעָן, האט די בַּת-מְלָכָה גַּעַ-
 רִיצְטָ אַים, וּוּרְפָן אַונְטָעָר אַיר חַתְּנָסָ פִּיס . . .

01.01.1923, page 37, מילגוריים

ער האט ענדליך די בת-מלפה געוווארפֿן און אנטלאָפֿן פֿוֹן אַיר.
אנטלאָפֿן און זיך אַנגָעַשְׁלָגָן אִין דָּעַר קָאַמִּינָּעַ וּוֹאוּ ער
הָאַט די לִינְקָעָן הָאַנְד פָּאֶרְבְּרָעָנָט.

פֿוֹן דָּאמָאלָס אֵין אַיְזָה דָּעַר קָנָעַכְּט בָּא דָּעַר בָּת-מלפה בְּלִינְדָּה
שְׁטוּם אָוֹן אַהֲן הָעָנָט. זִי הָאַט אַפְּגָעַשְׁקִיט אַיר חַתָּן די תְּנָאִים
אָוֹן אלָעּ פְּרִימָאָרְגָּן פְּוִיצָּט זִי דָּעַם קָנָעַכְּט די שְׁטִיוֹול . . .

ישראל וואקסער.

נָאָר אַפְּגָעַוּוֹאָרְפּֿן הָאַט זִיךְ פֿוֹן אַיר דָּעַר קָנָעַכְּט מִיטּ זִיְּין
רָעַכְּטָעָר הָאַנְד, וּוּעַלְכָּעָ ערְ הָאַט בָּאַלְד מִיטּ דָּעַר לִינְקָעָר אַפְּ
גַּעַהְאַקְט.

וּוֹי אָ פָּאֶרְוּוֹאָנְדָּעָטָע וּוְיַלְדָּעָ חַיָּה אַיְזָה די בָּת-מלפה אַוִּיפְּן
קָנָעַכְּט אַרְוִיף אָוֹן אִים מִיטּ אַלְעָ כְּחֹות צָוָּט בְּעֵט גַּעַשְׁלָעָפְּט.
לְאַנְגָּה הָאַט דָּעַר קָנָעַכְּט זִיךְ גַּעַרְאַנְגָּעָלָט מִיטּ דָּעַר בָּת-
מְלָפָה מִיטּ דָּעַר הַיְלָפָה פֿוֹן דָּעַר לִינְקָעָר הָאַנְטָה, מִיטּ וּוּעַלְכָּעָר